

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 11/09-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 21. januára 2009 predbežne prerokoval sťažnosť právnickej osoby J. P., so sídlom B., zastúpeného advokátom JUDr. J. D., B., ktorou namietal porušenie čl. 20 ods. 1 v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a domáhal sa priznania primeraného finančného zadosťučinenia od Banskobystrického samosprávneho kraja, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť právnickej osoby J. P., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. decembra 2007 doručená sťažnosť právnickej osoby J. P. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie čl. 20 ods. 1 v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) a domáhal sa priznania primeraného

finančného zadosťučinenia od Banskobystrického samosprávneho kraja (ďalej aj „samosprávny kraj“).

Sťažovateľ požaduje od ústavného súdu vydať takýto nález:

„1. Právo sťažovateľa priznané čl. 20 ods. 1 v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 Ústavy SR a čl. 1 Protokolu č. 1 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd porušené bolo.

2. Ústavný súd Slovenskej republiky podľa čl. 127 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky priznáva právnickej osobe J. P. za porušenie jej základného práva primerané finančné zadosťučinenie 85.000 (slovom: osemdesiatpäť tisíc) Slovenských korún. Banskobystrický samosprávny kraj je povinný vyplatiť toto zadosťučinenie do 2 mesiacov odo dňa vyhlásenia nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky na účet sťažovateľa.

3. Ústavný súd Slovenskej republiky podľa § 36 ods. 1 zákona č. 38/1993 Z. z. v znení neskorších predpisov priznáva úhradu trov konania vo výške 6.296,- (slovom: šesťtisíc dvestodeväťdesiatšesť) Sk. Banskobystrický samosprávny kraj platbu vykoná do 2 mesiacov odo dňa vyhlásenia nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky na účet právneho zástupcu sťažovateľa.“

Zo sťažnosti a z priložených listinných dôkazov vyplýva, že sťažovateľ je subjektom, ktorý vykonáva podnikateľskú činnosť na základe registrácie v živnostenskom registri a na svoje podnikanie okrem iného používal priestor „Halu učňov“, ktorý si prenajal od Z.

Zastupiteľstvo samosprávneho kraja 23. augusta 2007 prijalo po predchádzajúcej obchodnej verejnej súťaži uznesenie č. 238/2007, ktorým jeho poslanci schválili predaj nehnuteľného majetku samosprávneho kraja – „Halu učňov“ a pozemky v správe Z. v B. - pre S., s. r. o., B., za kúpnu cenu 6 111 000 Sk.

Samosprávny kraj vyhlásil obchodnú verejnú súťaž podľa § 281 a nasl. Obchodného zákonníka. Súťaž sa začala dňom jej uverejnenia na úradnej tabuli samosprávneho kraja 20. júla 2006. Vyhlasovateľ si vyhradil právo meniť podmienky súťaže, odmietnuť všetky návrhy a ukončiť súťaž ako neúspešnú alebo predĺžiť lehotu na vyhlásenie výsledku súťaže. Účastníci súťaže mohli dodatočne dopĺňať alebo meniť návrhy zmluvy aj po uplynutí lehoty

na predkladanie návrhov len na základe výzvy vyhlasovateľa a v ním stanovenej lehote.

Do obchodnej verejnej súťaže o túto nehnuteľnosť sa prihlásili dve právnické osoby -S., s. r. o., a sťažovateľ. Po skončení obchodnej verejnej súťaže sťažovateľ bol riaditeľom Úradu Banskobystrického samosprávneho kraja Ing. J. M. a ďalším zamestnancom VÚC oficiálne vyrozumený o tom, že sa stal víťazom obchodnej verejnej súťaže, pretože ponúkol vyššiu sumu ako druhý účastník súťaže - S., s. r. o. Pri tomto oznámení bol prítomný poslanec zastupiteľstva za B. O. B. Následne ale Komisia pre odpredaj majetku Banskobystrického samosprávneho kraja (ďalej len „komisia“) vyslovila, že pre samosprávny kraj jednoznačne výhodnejšie je odpredať predmetné nehnuteľnosti spoločnosti S., s. r. o., a odporučila zastupiteľstvu samosprávneho kraja chváliť odpredaj spoločnosti S., s. r. o. Odporúčanie komisie sa podľa názoru sťažovateľa zakladalo na nesprávnom posúdení skutkového stavu a jej postupu nepredchádzala zmena podmienok obchodnej verejnej súťaže vyhlásenej 20. júla 2006. Komisia svojím odporúčaním pripraveným bez zreteľa na vyhlásené podmienky obchodnej verejnej súťaže v skutočnosti uviedla do omylu poslancov zastupiteľstva samosprávneho kraja a zmanipulovala ich rozhodovanie tým, že im poskytla nesprávne vstupné informácie.

Ďalej sťažovateľ podrobne rozviedol právnu argumentáciu týkajúcu sa právomoci ústavného súdu, obsahu označených článkov ústavy a dodatkového protokolu, ktorých porušenie sa namieta, odôvodnil tiež právo na primerané finančné zadostučinenie a na priznanie náhrady trov konania.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

1. Ústavný súd predovšetkým poukazuje na skutočnosť, že v sťažnosti (čl. 127 ods. 1 ústavy) je oddelený petit od jej ostatných častí. Ústavný súd je podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde viazaný návrhom na začatie konania. Viazanosť ústavného súdu návrhom sa vzťahuje zvlášť na návrh výroku rozhodnutia, ktorého sa sťažovateľ domáhal. Ústavný súd môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv (čl. 2 ods. 2 ústavy).

Rozhodnutie o priznaní finančného zadošťučinenia je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody sťažovateľa (čl. 127 ods. 3 ústavy).

Keďže sťažovateľ v konaní pred ústavným súdom sa v petite (návrhu na rozhodnutie sťažnosti) nedomáhal vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu od konkrétneho porušovateľa ani neoznačil „rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah“, ktorým boli tieto práva porušené, a zároveň bol kvalifikovane zastúpený advokátom, ústavný súd viazaný návrhom sťažovateľa na začatie konania v zmysle čl. 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde sa touto časťou sťažnosti nemohol zaoberať. Rešpektujúc dispozičnú zásadu sťažovateľa a zohľadniac kvalifikované

právne zastúpenie na strane sťažovateľa ústavný súd nepovažoval za účelné odstraňovať nedostatok sťažnosti výzvou pre stranu sťažovateľa; v tomto ohľade zohľadnil tiež ďalej uvedené.

Z uvedených dôvodov bolo potrebné sťažnosť odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

2. V prípade, ak by ústavný súd vychádzal z odôvodnenia sťažnosti (teda nie iba z navrhovaného petitu) a dospel by k záveru, že sťažovateľ v skutočnosti namietal uznesenie zastupiteľstva samosprávneho kraja č. 238/2007 z 23. augusta 2007, ktoré chápal ako (pozri str. 5 sťažnosti in fine) *«opatrenie alebo iný zásah», teda ako právny akt, ktorý v súlade s Ústavou SR podlieha súdnej ochrane, ak smeruje do sféry základného práva alebo slobody»,* aj v takom prípade by ústavný súd sťažnosť odmietol, a to vzhľadom na ústavou predpokladaný princíp subsidiarity.

Právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam alebo slobodám je subsidiárna, lebo je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ (vychádzajúc z odôvodnenia sťažnosti) brojí proti výsledku obchodnej verejnej súťaže (§ 281 a nasl. Obchodného zákonníka) v súvislosti s predajom nehnuteľnosti pôvodne patriacej samosprávnemu kraju, ktorú nezískal (hoci mu to podľa jeho tvrdenia malo byť povedané), ale získal ju iní súťažiaci. V tomto ohľade namieta predovšetkým právo pokojne užívať majetok (čl. 20 ústavy), resp. prístup k majetku a legitímnu nádej na nadobudnutie majetku (čl. 1 dodatkového protokolu).

Podľa čl. 142 ods. 1 ústavy súdy rozhodujú v občianskoprávných a trestnoprávných veciach; súdy preskúmavajú aj zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy a zákonnosť rozhodnutí, opatrení alebo iných zásahov orgánov verejnej moci, ak tak ustanoví zákon.

Podľa § 7 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) v občianskom súdnom konaní súdy prejednávajú a rozhodujú spory a iné právne veci, ktoré vyplývajú z občianskoprávných, pracovných, rodinných, obchodných a hospodárskych vzťahov, pokiaľ ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú o nich iné orgány (ods. 1). V občianskom súdnom konaní súdy preskúmavajú aj zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy a zákonnosť rozhodnutí, opatrení alebo iných zásahov orgánov verejnej moci a rozhodujú o súlade všeobecne záväzných nariadení orgánov územnej samosprávy vo veciach územnej samosprávy so zákonom a pri plnení úloh štátnej správy aj s nariadením vlády a so všeobecne záväznými právnymi predpismi ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy, pokiaľ ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú o nich iné orgány (ods. 2). Iné veci prejednávajú a rozhodujú súdy v občianskom súdnom konaní, len ak to ustanovuje zákon (ods. 3).

Podľa § 22 zákona č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov (zákon o samosprávnych krajoch) v znení neskorších predpisov na konanie, v ktorom o právach a povinnostiach právnických osôb a fyzických osôb rozhoduje samosprávny kraj, vzťahuje sa všeobecný predpis o správnom konaní, ak tento zákon neustanovuje inak (ods. 1). Proti rozhodnutiu samosprávneho kraja vo veciach územnej samosprávy možno podať opravný prostriedok na súde (ods. 2). Poznámka pod čiarou k odseku 2 poukazuje na § 250i OSP.

Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje tiež na komentované právne názory právnej teórie a praxe (pozri Občiansky súdny poriadok, I. diel komentár, Jaroslav Krajčo a kolektív, Eurounion, rok 2006, s. 68, 69), podľa ktorých «pod súdnou právomocou rozumieme zákonom vymedzený rozsah otázok, ktoré je súd oprávnený riešiť... Podľa ods. 2 (§ 7 OSP, pozn.) súčasťou Občianskeho súdneho poriadku je aj preskúmavanie zákonnosti rozhodnutí orgánov verejnej správy a zákonnosť rozhodnutí, opatrení alebo iných zásahov orgánov verejnej moci, pokiaľ ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú o nich iné orgány... Ustanovenie § 7 ods. 3 napokon zveruje do právomoci súdov aj vzťahy, ktoré nemožno označiť za vzťahy podľa § 7 ods. 1 a 2. Ide o vzťahy, ktoré osobitný zákon zveril do právomoci súdom... V súvislosti s právomocou súdu napokon

treba poukázať na ustanovenie čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, podľa ktorého „Každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky“. Z citovaných ustanovení ústavy vyplýva, že ochranu subjektívnych práv (pokiaľ o ne v skutočnosti ide, pozn.) poskytujú 1. sudy alebo 2. iné orgány, o ktorých to stanoví zákon. Vychádzajúc z uvedeného ustanovenia dospějeme k záveru, že prioritne poskytuje ochranu práv súd a iba vtedy, ak tak stanoví zákon, ochranu práv poskytuje iný orgán. V žiadnom prípade nemôže byť ochrana subjektívnych práv vylúčená z pôsobnosti súdu, ak o tejto otázke nie je podľa zákona príslušným na rozhodnutie iný orgán. To v konečnom dôsledku znamená, že ak právny poriadok neurčuje iný orgán, ktorý má poskytnúť ochranu práv, takýmto orgánom, ktorý je povinný poskytnúť ochranu, je súd. Bude tomu tak aj vtedy, ak by zákon, ktorý podľa zmocňovacieho ustanovenia čl. 46 ods. 4 ústavy upravil podmienky a podrobnosti súdnej ochrany tak, že by do kategórie ochrany práv neuviedol určitú skupinu (napr. v § 7 OSP) práv. Aj v tomto prípade vzhľadom na znenie čl. 46 ústavy by bola daná právomoc a povinnosť súdu vo veci konať a ochranu poskytnúť. Iný výklad v ústave uloženej povinnosti by mal totiž za následok porušenie ústavného práva na súdnu ochranu. Ak by šlo o ochranu základných ľudských práv a slobôd, iný ako vyššie uvedený výklad by súčasne znamenal aj porušenie čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd...».

Berúc do úvahy všetky uvedené skutočnosti nie je daná právomoc ústavného súdu konať a rozhodnúť vo veci sťažovateľa.

3. Odhliadnuc od už uvedených záverov ústavný súd dodáva, že v zmysle stabilnej rozhodovacej praxe ústavného súdu je namietané porušenie čl. 20 ústavy a jeho medzinárodnoprávných pendantov (ako práv hmotného charakteru) v konaniach podľa čl. 127 ústavy viazané na porušenie ústavnoprocených princípov vyplývajúcich z čl. 46 až čl. 48 ústavy. Tento nedostatok je postihovaný odmietnutím sťažnosti z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

A keďže sťažovateľ namietal porušenie čl. 20 ústavy v spojitosti s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy, k už uvedenému sa žiada už iba dodať, že rovnako z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti musel by ústavný súd odmietnuť sťažnosť aj v časti namietajúcej porušenie ustanovení čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy, keďže tieto sú súčasťou základných princípov právneho štátu a vzhľadom na to „nemôžu plniť poslanie priamo aplikovateľných ustanovení v individuálnych konaniach“ (napr. I. ÚS 8/97, II. ÚS 821/00).

4. Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. januára 2009